

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/99/2020
Identifikačné číslo spisu: 8117202366
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8117202366.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bytové družstvo Prešov, so sídlom Bajkalská 30, 080 01 Prešov, IČO: 00 173 665, zastúpeného JUDr. Danielom Boľanovským, advokátom so sídlom Slovenská 69, 080 01 Prešov, proti žalovanému 1/ Mgr. Adriánovi Fabianovi, so sídlom Tkáčska 2, 080 01 Prešov, správcovi úpadcu Y. Y. V., narodenej X. R. XXXX, bytom U., XXX XX T. a žalovanej 2/ Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenej AK JUDr. Marek Hic, s. r. o., so sídlom P. O. Hviezdoslava 10625/23B, 036 01 Martin, IČO: 36 865 036, o určenie poradia zabezpečenia zabezpečovacím právom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4CoKR/7/2020-548 z 23. júla 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4CoKR/7/2020-548 z 23. júla 2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 1Cbi/2/2017-426 z 26. februára 2020 určil, že pohľadávka žalobcu uplatnená prihláškou pohľadávky č. 1 zo dňa 05.12.2016 do konkurzu na majetok úpadcu v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 1K/42/2016 vo výške 5.147,89 eur v časti poradia zabezpečenia zabezpečovacím záložným právom v 1. poradí na základe § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, viaznucom na byte č. XX na X. poschodí bytového domu súp. č. XXXX na parc. KNC č. XXXX/XX, k. ú. L., zap. na LV č. XXXX v T. - L., na ul. U., vchod č. XX, spoluvlastnícky podiel: 1/1, na podiele priestoru spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 75/3071, na spoluvlastníckom podiele k pozemku: 75/3071, k. ú. L. v T., je nesporná. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom uvedenú povinnosť uložil žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2 V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom konania bolo určenie popretej pohľadávky čo do poradia z dôvodu, že žalovaní 1/ a 2/ vykonali popretie pohľadávky len čo do poradia záložného práva. Podľa § 32 ods. 16 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZKR“), uplynutím lehoty na popretie pohľadávky sa pohľadávka v

rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú. Záložné právo k bytu alebo nebytovému priestoru je záložným právom zákonným, t. j. vzniká priamo zo zákona ku každému jednému bytu alebo nebytovému priestoru a je zriaďované výlučne v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov. V tomto prípade zákonné záložné právo podľa § 15 zákona č 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej aj „ZVB“) vzniklo v roku 2002, teda v čase, kedy došlo k tzv. prvopredaju bytu, ktorý je predmetom konkurzu, a teda aj tohto konania. Zákonné záložné právo vzniklo o 9 a 11 rokov skôr, ako vzniklo zmluvné záložné právo žalovanej 2/ z rokov 2011 a 2013. Vo vzťahu k preukázaniu existencie zákonného záložného práva súd poukázal na predložený listinný dôkaz z Okresného úradu Prešov z 15.02.2017, ktorý deklaruje zápis zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 ZVB na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. L., ktorý bol vykonaný dňa 22.11.2002 pod Z 2007/2002, pol. výkazu zmien 677/02, čím bola existencia zákonného záložného práva riadnym spôsobom preukázaná. K poradiu záložných práv poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/99/2017-351 zo 14.11.2018, ktorý v obdobnej veci určil poradie zákonných a zmluvných záložných práv v prospech zákonných záložných práv, a to už aj pred novelou ZVB (s účinnosťou od 01.04.2019) zákonom č. 63/2019 Z. z., ktorým došlo k precizovaniu ustanovenia § 15 ZVB spôsobom, že: „Existencia záložného práva sa zapíše do katastra nehnuteľností a nemožno ho vymazať počas existencie predmetu záložného práva“. Súčasne došlo aj k doplneniu znenia ustanovenia § 15 o odsek 3 nasledovne: „Záložné právo podľa odseku 1 trvá počas celej existencie predmetu záložného práva“. Na podporu vyššie uvedeného súd dal do pozornosti aj názor odvolacieho súdu, prezentovaný v rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/13/2017-148 z 28.03.2018, z ktorého vyplýva, že „Každý ďalší záložný veriteľ musí byť uzrozumený s tým, že aj keď jeho záložné právo bolo zapísané na liste vlastníctva ako prvé v poradí, vzhľadom na záložné právo vznikajúce priamo zo zákona, by právo prednosti malo mať práve zákonné záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Predmetné zákonné záložné právo je tak, ako aj každé zákonné záložné právo nezrušiteľné inak ako zmenou zákona“.

3 Ohľadom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu súd prvej inštancie uviedol, že v rámci novelizácie ZVB zákonom č. 283/2018 Z. z. (s účinnosťou od 01.11.2018) došlo k precizovaniu § 9 ZVB, keď novela zákona odstránila interpretačné nejasnosti ohľadom zastupovania vlastníkov bytov správcom v konaniach pred súdom. K uvedenej zmene absentujú v zákone prechodné ustanovenia, preto toto novelizované ustanovenie možno použiť aj pre súdne konania, ktoré začali pred účinnosťou citovanej novely. V zmysle novelizovaného znenia § 9 ods. 7 a ods. 8 správca vo vlastnom mene zastupuje a koná na účet vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome pred súdom a iným orgánom verejnej moci, pričom toto zastupovanie trvá, ak sa v konaní pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci nepreukáže rozpor záujmov správcu so záujmom zastupovaných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Správca zastupuje v konaní pred súdom a iným orgánom verejnej moci aj vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, ktorí sa domáhajú úhrady dlhu alebo plnenia inej povinnosti vlastníkom bytu alebo nebytového priestoru v dome. Podľa názoru súdu, aj pred vyššie citovanou novelou ZVB bol správca aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby podľa ustanovenia § 8b ods. 1 písm. e/ ZVB, podľa ktorého je správca povinný sledovať úhrady za plnenia a úhrady preddavkov do fondu prevádzky údržby a opráv od vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome a vymáhať vzniknuté nedoplatky. Extenzívny výklad slovného spojenia „vymáhať vzniknuté nedoplatky“ podľa názoru súdu zahŕňa aj aktívnu vecnú legitímáciu správcu na podávanie žalôb, ktorých výsledok smeruje či už priamo alebo nepriamo k vymoženiu nedoplatkov vyplývajúcich z povinnosti plnenia úhrad preddavkov do fondu prevádzky údržby a opráv. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie žalobe v celom rozsahu vyhovel ako dôvodne podanej.

4 Po právnej stránke súd prvej inštancie posúdil vec podľa § 32 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. a/, ods. 5, ods. 9, ods. 15 ZKR, § 15 ods. 1 až ods. 3, § 8b ods. 1 písm. e/ a § 9 ods. 7, ods. 8 ZVB.

5 O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) tak, že v spore úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania proti neúspešným žalovaným v rozsahu 100%.

6 Na odvolanie žalovanej 2/ rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 4CoKR/7/2020-548 z 23. júla 2020, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanej 2/ priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

7 Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k

záveru, že odvolanie žalovanej 2/ je dôvodné. Uvedol, že v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, a to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne a v úplnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, a to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní. Uzavrel, že súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam, z ktorých však vyvodil nesprávny právny záver.

8 K odvolacej námietke žalovanej 2/, týkajúcej sa procesného postupu súdu prvej inštancie, odvolací súd uvedol, že skúmal, či procesným postupom súdu prvej inštancie nedošlo k neprimeranému zvýhodneniu žalobcu na úkor žalovanej 2/ a či nedošlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní, a tým aj k porušeniu práva žalovanej 2/ na spravodlivý proces. Konštatoval, že súd prvej inštancie pojednávanie uskutočnené dňa 09.10.2017 odročil na termín 08.11.2017 za účelom vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Na pojednávaní dňa 08.11.2017 však rozsudok nevyhlásil, ale pristúpil k výsluchu žalovaného 1/, ktorý na predchádzajúcom pojednávaní absentoval. Následne uskutočnil viaceré pojednávania, na ktorých sa zástupca žalovanej 2/ zúčastňoval a k predmetu sporu zaujímal stanoviská. Z obsahu zápisníc nevyplýva, že by žalovaná 2/ v priebehu prvoinštančného konania namietala nesprávny procesný postup súdu. Žalobca už na prvom pojednávaní predložil podstatnú argumentáciu k námietkam žalovanej 2/, ktorú na následných pojednávaniach iba zopakoval, v dôsledku čoho odvolací súd nadobudol presvedčenie, že procesným postupom súdu prvej inštancie sa nevytvoril pre žalobcu priestor na ďalšiu argumentáciu, a tým vo vzťahu k žalovanej 2/ nebolo porušené právo na spravodlivý proces.

9 Vo vzťahu k predmetu incidenčného konania poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) sp. zn. II. ÚS 409/2013 z 11.09.2014, zo záverov ktorého pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci vychádzali aj súdy oboch inšancií. V zmysle záverov ÚS SR v citovanom náleze je predovšetkým úlohou správcu, nie súdu konajúceho v incidenčnom konaní, preskúmať prihlásené pohľadávky a podľa svojich zistení ich poprieť alebo nie, pričom nedostatok popretia má za následok uznanie, a tým aj účasť na uspokojovaní v konkurze. Účelom incidenčného konania nie je potom opätovné preskúmavanie uplatnenej pohľadávky súdom, ale rozhodnutie o tom, či popierací prejav správcu obstoja alebo nie, teda, či dôvody obsiahnuté v popieracom prejave správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená. Incidenčné konanie nie je konaním, v ktorom by veriteľ uplatňoval svoju pohľadávku proti dlžníkovi, a v ktorom by tak predmetom kognície konajúceho súdu bol celý právny vzťah medzi nimi v celej jeho šírke a hĺbke. Z konštrukcie ustanovenia § 32 ZKR je zrejmé, že rozhodnutie správcu o tom, že pohľadávka bude uspokojená v určitom rozsahu alebo v určitom poradí, je v podstate konečné, keďže proti nemu v rámci konkurzného konania neexistuje žiaden prostriedok nápravy. Nie je preto zrejmé, prečo by mal incidenčný súd byť povolaný nahrádzať, resp. preskúmať úkon správcu, ktorý zákonom ustanoveným postupom urobil prejav k uznaniu pohľadávky konkurzného veriteľa, s ktorým zákon spája účinky konečného a v procesnom rámci samotného konkurzného konania nenapadnuteľného zaradenia danej pohľadávky medzi uspokojované pohľadávky. Súd nie je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku z iných dôvodov, než sú uvedené v popieracom prejave. Uplynutím lehoty sa právo správcu uvádzať nové dôvody popretia pohľadávky prekluduje a prihlásená pohľadávka sa následne v spornom rozsahu považuje za zistenú. Opačný postup súdu, spočívajúci v preskúmaní existencie prihlásenej pohľadávky, ak bola správcom popretá len jej vymáhateľnosť a správca ju nepoprel čo do dôvodu, by totiž nahrádzal nečinnosť správcu, čo je neprípustné a aj v rozpore s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“), nakoľko ZKR preskúmanie prihlásených pohľadávok zveruje správcovi, a nie súdu. V súlade s vyššie vysloveným názorom bolo povinnosťou súdu prvej inštancie riešiť iba otázku namietaného poradia zabezpečenia zabezpečovacím záložným právom, ktorý prejav jasne vyjadrila žalovaná 2/ v popretí pohľadávky veriteľom (č. 1. spisu 12, 13).

10 Odvolací súd ďalej citoval ustanovenie § 15 ods. 1 ZVB, ako aj ustanovenia § 151a, § 151b ods. 1, ods. 2, § 151c ods. 2 a § 151k ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“).

11 V zmysle vyššie uvedených ustanovení odvolací súd dospel k záveru, že vznik zákonného záložného práva k bytu podľa § 15 ods. 1 ZVB nemôže nastať pred vznikom zabezpečovanej pohľadávky. Existencia zákonného záložného práva podľa citovaného ustanovenia je teda podmienená vznikom pohľadávky uvedenej v tomto ustanovení, pričom uvedený záver je súladný aj s § 151k OZ. Zákonné

záložné právo žalobcu v prípade, ak nevzniklo skôr, nemá prednosť pred zmluvným záložným právom žalovanej 2/, pokiaľ to výslovne osobitný zákon (č. 182/1993 Z. z.) neustanovuje, resp. sa v ňom neuvádza, že doba registrácie záložného práva, rozhodujúca pre poradie uspokojenia zo zálohu, sa vôbec nezohľadní. Právo žalobcu na uspokojenie zo zálohu tak nepodlieha výnimke z ustanovenia § 151k OZ. Odvolací súd uzavrel, že za nezmeneného skutkového stavu dospel k inému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, keďže mal za to, že záložné právo spojené s pohľadávkou žalobcu vzniklo najskôr v roku 2014, pričom k zabezpečeniu pohľadávky žalovanej 2/ došlo v rokoch 2011 a 2013, teda skôr. Z tohto dôvodu popretie poradia zabezpečovacieho práva žalovanou 2/ odvolací súd vyhodnotil ako účinné a žalobu zamietol.

12 V závere odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd uviedol, že žalovaná 2/ namietala, že pohľadávka žalobcu nevznikla, preto nie je dané jej poradie s odkazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) vo veci sp. zn. 6MCdo/8/2010 a sp. zn. 6Cžrk/1/2017, v zmysle ktorých vznik zákonného záložného práva nemôže nastať pred vznikom zabezpečovanej pohľadávky, teda existencia zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 ZVB je podmienená vznikom pohľadávky uvedenej v tomto ustanovení, čo nastane až po ročnom zúčtovaní, teda nie preddavky na plnenia, ale až reálna pohľadávka z vyúčtovania by mohla byť zabezpečená zákonným záložným právom podľa § 15 ZVB. K tomuto odvolací súd uviedol, že žalovaná 2/ nepoprela existenciu pohľadávky ako takej, resp. jej časti, preto zaoberať sa touto námietkou žalovanej 2/ by bolo nad rámec incidenčného konania. Navyše dodal, že prihlásená pohľadávka žalobcu obsahuje uplatnenie pohľadávok z vyúčtovania minimálne za roky 2014 a 2015. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP, konštatujúc nesplnenie podmienok na jeho potvrdenie alebo zrušenie. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej 2/ priznal nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k neúspešnému žalobcovi v rozsahu 100%.

13 Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP. Zároveň však namietal (v článku V dovolania), že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil len v krátkosti, s odkazom na rozhodnutie NS SR, bez akejkoľvek ďalšej argumentácie, pričom rozhodnutie NS SR bolo vydané v skutkovo inej veci, zatiaľ čo dovolateľom nastolené právne otázky majú vyriešiť poradie zabezpečovacieho práva (zákonného záložného práva a zmluvného záložného práva) pri existujúcich pohľadávkach v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu. Odvolací súd svoje rozhodnutie riadne a jednoznačne neodôvodnil, keď sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal § 15 ZVB, resp. sa ním zaoberal len mimo merita veci.

14 Dovolateľ uviedol, že meritórnou právnou otázkou bolo posúdenie poradia prihlásených pohľadávok, zabezpečených zákonným záložným právom a zmluvným záložným právom, a to v prospech prednosti zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB. Pozornosť upriamil na to, že v prípade, ak ktorýkoľvek z vlastníkov v dome prestane vykonávať úhrady, musia ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov spoločne a nerozdielne sanovať uvedené saldo na účte bytového domu. Na ochranu práv vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome bolo preto vytvorené a zriadené zákonné záložné právo podľa § 15 ZVB, ktoré vzniklo prvým prevodom bytu v bytovom dome do vlastníctva fyzických osôb, teda vtedy, keď bytový dom vstúpil do režimu zákona ZVB v roku 1993. Zápis zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 ZVB u úpadcu na LV č. XXXX pre k. ú. L. bol na byte úpadcu vykonaný záznamom dňa 22.11.2002 pod Z 2007/2002, položka výkazu zmien 677/22, čím bola preukázaná existencia zákonného záložného práva. V momente, keď žalovaná 2/ uzavierala zmluvu o úvere so žalovaným 1/, bola uzrozumená a mala vedomosť o tom (z výpisu LV), že na byte, ktorý je predmetom zriaďovaného zmluvného záložného práva, je zapísané zákonné záložné právo podľa § 15 ZVB, ktoré vzniklo skôr zo zákona.

15 Dovolateľ poukázal na to, že podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke registrácie, vzniku a poradia uspokojenia zákonného záložného práva v zmysle § 15 ZVB a zmluvného záložného práva. Odvolacím súdom bolo rozhodnuté nesprávne vo vzťahu k otázke určenia poradia zabezpečovacieho práva s ohľadom na ustanovenie § 151k ods. 1 a § 151c ods. 2 OZ, pri riešení otázky ktorej odvolací súd porušil ustanovenia zákona a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít a dovolacieho súdu, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16 Zároveň dovolateľ sformuloval nasledovné právne otázky, označiac ich za otázky zásadného

právneho významu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP:

1/ Kedy vzniká zákonné záložné právo podľa § 15 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „ZVB“) v znení platnom do 31.03.2019? Vzniká záložné právo podľa § 15 vznikom bytu (prvým prevodom prvého bytu v bytovom dome) s poukazom na posudzovanie poradia uspokojovania zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB a zmluvného záložného práva k nehnuteľnosti a posudzuje sa podľa toho poradie uspokojovania zmluvných a zákonných záložných práv?

2/ Je zákonné záložné právo podľa § 15 ZVB špecifické oproti ostatným zmluvným záložným právam v tom, že zabezpečuje aj v budúcnosti vzniknuté záväzky vlastníka bytu voči ostatným vlastníkom bytov v bytovom dome a trvá napriek tomu, že v určitom časovom období neexistuje nesplatená pohľadávka (pohľadávka po dobe splatnosti) ostatných vlastníkov voči vlastníkovi bytu záložným právom zaťaženého bytu? A zároveň zachováva si záložný veriteľ podľa § 15 ZVB aj napriek tomu prednostné poradie pri uspokojovaní?

3/ Možno vylúčiť/neaplikovať použitie zákonného princípu určovania poradia uspokojovania viacerých záložných správ podľa § 151k ods. 1 (poradie registrácie v registri) v spojení s § 151c ods. 2 OZ (zákonná možnosť zabezpečiť pohľadávku do budúcnosti)?

4/ Je vôbec nejaký právny rozdiel medzi zákonným záväzkom vlastníka pravidelne do budúcnosti uhrádzať platby za služby spojené s užívaním a príspevky do fondu prevádzky, údržby a opráv a záväzkom zmluvného úverového dlžníka, ktorému prijatím úveru od banky vzniká rovnako povinnosť platiť mesačné splátky, hoc sa nikdy nedostane do omeškania?

17 Podľa názoru dovolateľa, odvolací súd sa v dovolaní napadnutom rozhodnutí nevenoval otázke vyriešenia poradia zákonného a zmluvného zabezpečovacieho práva. Odvolací súd nekonal aj napriek relevantnosti vyriešenia tejto otázky vo vzťahu k novele ZKR, ktorou sa zaviedol konkurz voči fyzickým osobám vo forme oddĺženia, tzv. osobného bankrotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci vo vzťahu k právnym normám platným v čase vyhlásenia konkurzu a v čase prihlásenia pohľadávok do konkurzu vedeného na majetok Y. Y.j V. pod sp. zn. 1K/42/2016. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na rozhodnutí NS SR sp. zn. 6MCdo/8/2010 z 27.07.2011, avšak skutkové okolnosti v danej veci sú absolútne odlišné najmä v tom, že v konaní sp. zn. 6MCdo/8/2010 spoločenstvo vlastníkov vôbec nepodal návrh na zápis zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB do katastra a voči vlastníkovi nemalo žiadnu pohľadávku. Ide o rozhodnutie vydané v exekučnom konaní a riešená právna otázka spočívala iba v posudzovaní doručovania pri exekučnej dražbe. NS SR sa v uvedenom konaní nezaoberal posudzovaním charakteru zákonného záložného práva vo vzťahu k zmluvnému záložnému právu a posudzovaním poradia uspokojovania týchto práv. Uvedené rozhodnutie je preto neaplikovateľné na predmetnú vec.

18 Odvolací súd rozhodol tiež v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou toho istého odvolacieho súdu, ako aj dovolacieho súdu (rozsudok NS SR sp. zn. 10CSžr/144/2012 a rozsudky Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/99/2017-351 zo 14.11.2018 a č. k. 2Co/102/2019-613 z 22.07.2020). Otázkou právneho posúdenia kolízie zákonného a zmluvného záložného práva sa zaoberá množstvo ďalších rozhodnutí krajských súdov (s rovnakým zmluvným záložným veriteľom ako v tomto konaní), pričom tieto ďalšie rozhodnutia potvrdzujú právnu argumentáciu žalobcu (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/130/2018 z 25.09.2019, uznesenie Okresného súdu Revúca sp. zn. 6C/14/2018 z 10.05.2018, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/417/2017 z 22.12.2017, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/219/2017 z 30.07.2018, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/13/2017 z 28.03.2018, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14S/42/2019 z 09.07.2020 a uznesenie Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 12C/9/2020 zo 17.02.2020).

19 Ďalej dovolateľ poukázal aj na stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky k zákonu č. 63/2019 Z.z., ktorým bol novelizovaný ZVB, a z ktorého vyplýva, že o vzniku zákonného záložného práva nerozhodujú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome, ani súd alebo správny orgán. Jeho vznik nie je podmienený existenciou konkrétnej pohľadávky veriteľov voči dlžníkovi, ani nie je viazaný na inú právnu skutočnosť. Záložné právo sa vzťahuje na konkrétny byt, resp. nebytový priestor v bytovom dome. Cieľom inštitútu zákonného záložného práva je ochrana práva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome voči tým vlastníkom, ktorí si svoje povinnosti včas a riadne neplnia. V tomto prípade sú ostatní vlastníci v postavení záložných veriteľov a môžu sa domáhať uspokojenia svojej

pohľadávky zo zálohu. Osobitné postavenie zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB (ako sui generis) spočíva na iných zákonných predpokladoch vzniku a spôsobe uplatňovania, než v prípade zmluvného záložného práva, preto jeho vznik nemôže byť viazaný na inú právnu skutočnosť. Dovolateľ opätovne upriamil pozornosť na to, že v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu boli v registri katastra nehnuteľností na LV v časti „C“ evidované tak zákonné záložné právo, ako aj zmluvné záložné právo a rovnako fakticky existovali pohľadávky, ktoré sa mali uspokojiť tak zo zákonného záložného práva, ako aj zo zmluvného záložného práva. Zmluvné záložné právo bolo v katastri nehnuteľností zapísané v prvom prípade 9 rokov a v druhom prípade 11 rokov po zápise zákonného záložného práva, teda zákonné záložné právo má nespochybniteľnú časovú prioritu. Odvolací súd svojím rozhodnutím znemožnil akékoľvek uspokojenie zabezpečených veriteľov na podklade zákonného záložného práva v prospech finančných inštitúcií poskytujúcich hypotekárny úver, ako je napr. žalovaná 2/. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20 V závere dovolania dovolateľ podal návrh na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP (správne má byť zrejme návrh na odklad právoplatnosti podľa § 444 ods. 2 CSP, nakoľko rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje výrok o plnení - poznámka dovolacieho súdu). Ako dôvod osobitného zreteľa uviedol, že ak by do momentu rozhodnutia o dovolaní správca pristúpil k speňažovaniu nehnuteľnosti úpadcu, na ktorej sú zriadené záložné práva žalobcu a žalovanej 2/ a dovolací súd by návrhu na odklad vykonateľnosti nevyhovela, mohlo by to mať zásadný vplyv na rozdelenie výťažku mimo rozvrh.

21 K dovolaniu žalobcu zaslala žalovaná 2/ písomné vyjadrenie, v ktorom navrhla návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu zamietnuť a dovolanie odmietnuť. Namietala, že nejde o riadne procesne vymedzené dôvody, čo znemožňuje dovolací prieskum, ale o otázky, ku ktorým sa dovolateľ opakovane vracia a na ktoré opakovane poukazuje, pričom sa nejedná o otázky, ktoré by determinovali rozhodnutie tohto konkrétneho sporu. Celé dovolanie je snahou prekryť základnú skutočnosť, t. j. že ani pohľadávku, ani záložné právo a ani jeho poradie si neprihlásil záložný veriteľ, ale len tvrdený zástupca takéhoto veriteľa. Žalobca nie je a ani teoreticky nemôže byť záložným veriteľom zo záložného práva v zmysle § 15 ods. 1 ZVB, keďže záložným veriteľom z uvedeného záložného práva môžu byť iba dva typy subjektov: spoločenstvo vlastníkov bytov a (ak sa nezriaďuje) ostatní vlastníci bytov v bytovom dome. Žalobca nepredložil a ani neoznačil žiadny dôkazný prostriedok v tomto smere, naopak z listinného dôkazného prostriedku, ktorý predložil - čiastočného výpisu LV č. XXXX zo 04.01.2017 jednoznačne vyplýva presný opak, t. j. že žalobcovi žiadne záložné právo prvého poradia nesvedčí. Na liste vlastníctva je okrem záložného práva banky (žalovaná 2/) iba „zápis o záložnom práve v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. - PVZ 677/02“ (čo nie je riadny zápis, nie je uvedený jeho predmet, ani to, kto je záložný veriteľ) a zápis o záložnom práve na základe zákonného opatrenia č. 297/92 Zb. v zmysle § 28b v prospech Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a.s. Aj v prípade, ak by zápis o záložnom práve v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. bol vnímaný ako riadny zápis, z jeho obsahu je zrejme, že sa jedná o zákonné záložné právo podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, ktorého nositeľom môže byť iba spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome alebo všetci ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, pričom žalobca nie je žiadnym z uvedených subjektov, a teda ani hypoteticky nemôže byť záložným veriteľom v prvom poradí.

22 Pokiaľ je predmetom kognície v incidenčnom konaní otázka poradia zabezpečovacieho práva rozhodujúceho pre uspokojenie, je povinnosťou žalobcu preukázať, že mu patrí záložné právo z registrácie v prvom poradí. Rozhodujúci je zápis v osobitnom registri, a nie otázka času vzniku, resp. existencie záložného práva. Ani prípadná fikcia existencie záložného práva žalobcu z dôvodu jeho právno-fiktívneho zistenia nemá žiaden vplyv na inú právnu skutočnosť, ktorou je poradie rozhodujúce pre registráciu, ktoré vyplýva z reálneho zápisu v katastri nehnuteľností.

23 Žalobca nie je záložným veriteľom a ani ním nemôže byť, keďže sám uvádza, že koná ako správca, ktorý všetky úkony vykonal vo svojom mene a na svoj účet (viď konania vedené Okresným súdom Prešov sp. zn. 14C/212/2016 a sp. zn. 2Cbi/2/2018, v ktorých sú žalobcami vždy reálni záložní veritelia, t. j. všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov v konkrétnom bytovom dome). Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom

objektívne je alebo nie je (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/192/2004).

24 Ďalej žalovaná 2/ uviedla, že dovolateľ nevymedzil žiadnu ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej by sa mal odvolací súd odkloniť (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), keďže neidentifikoval žiadne konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu nemôže predstavovať len jedno rozhodnutie, na ktoré dovolateľ poukázal, nakoľko ďalšími rozhodnutiami, ktoré označil, sú rozhodnutia okresných a krajských súdov.

25 K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná 2/ uviedla, že nie je daná prípustnosť dovolania ani podľa tohto ustanovenia, keďže samotný dovolateľ poukázal na dve rozhodnutia NS SR (sp. zn. 10Sžr/144/2012 a sp. zn. 6MCdo/8/2010), z čoho vyplýva, že otázka vzniku a charakteru zákonného záložného práva (od zodpovedania ktorej v spojitosti so zápisom sa odvíja i poradie záložného práva rozhodujúce pre uspokojenie) bola v rozhodovacej praxi riešená, a teda sa nejedná o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ ešte nebola riešená.

26 K vyjadreniu žalovanej 2/ sa žalobca písomne nevyjadril.

27 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

28 Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

29 Námiety dovolateľa, týkajúce sa nedostatočného, arbitrárneho, nepresvedčivého a nepreskúmateľného odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, možno subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f/ CSP. Ide o prípad dovolania prípustného z dôvodu tzv. vady znátočnosti (závažného procesného pochybenia), spočívajúcej v tom, že odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil strane dovolateľa, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

30 Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavno-právnemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv, spojených so súdnou ochranou práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, resp. odmietnutia spravodlivosti.

31 Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07, obdobne EŠLP Kraska proti Švajčiarsku z 19. apríla 1993, č. 13942/88).

32 Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každé súdne rozhodnutie, pričom odôvodnenie rozhodnutia musí byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu jeho správnosti v konaní o (riadnom alebo mimoriadnom) opravnom prostriedku. Ak rozhodnutie neobsahuje zákonné náležitosti, ide o rozhodnutie nedostatočné a nepreskúmateľné a takéto rozhodnutie súdu porušuje právo strany sporu na spravodlivý proces, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci opravných prostriedkov. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „EŠLP“) v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 2004, č. 18390/91).

33 Dovolací súd poukazuje aj na nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21.01.2021, v ktorom ÚS SR (v bodoch 38 a 39 odôvodnenia) uviedol: „Pod pojmom procesný postup je podľa názoru ústavného súdu potrebné rozumieť nielen faktický postup súdu, teda to, ako sa spor vedie, ale napríklad aj postup súdu pri vykonávaní alebo hodnotení dôkazov (IV. ÚS 557/2020), ktorý má v konečnom dôsledku svoj odraz aj v samotnom odôvodnení rozhodnutia súdu. V zmysle judikatúry ESLP aj kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za jeden zo základných aspektov práva na spravodlivý proces, podobne ako právo na rovnosť zbraní alebo zásadu kontradiktórnosti konania. Podstatou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je vysvetlenie, objasnenie a „obhájenie“ toho, ako súd procesne postupoval (vrátane toho, ako rozhodol), a ako také nemôže byť od doterajšieho procesného postupu oddelené. Rozhodnutie je vyvrcholením procesného postupu súdu a samotné súdne rozhodnutie je najdôležitejším procesným úkonom súdu. Súdne rozhodnutie preto musí byť považované za súčasť procesného postupu súdu“.

34 Obsahové náležitosti odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvej inštancie upravuje § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec správne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

35 Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí tiež spĺňať určité obsahové požiadavky vymedzené ustanovením § 393 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahu aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

36 Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ÚS SR, ako aj ESLP, z čoho následne rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky sporovej strany, pričom sa od neho očakáva jasná a zrozumiteľná odpoveď na všetky kľúčové (právne a skutkovo relevantné) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. ÚS SR v tejto súvislosti opakovane pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam a prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rovnako ESLP zdôrazňuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz proti Španielsku z 21.01.1999, č. 30544/96). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci (kľúčový), vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, č. 21522/93, Higgins a ďalší proti Francúzsku z 19.02.1998, č. 20124/92).

37 V súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje vyššie uvedené náležitosti, je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu odníma sporovej strane možnosť uskutočňovať procesné práva a v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces, čo zakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

38 V posudzovanom prípade odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak,

že žalobu zamietol. Odvolací súd (rovnako aj súd prvej inštancie) správne konštatoval, že pre konanie o určenie pravosti pohľadávky je relevantný iba ten dôvod na jej popretie, ktorý uviedol správca alebo konkurzný veriteľ v popieracom prejave, pričom predmetom incidenčného konania iniciovaného veriteľom popretej pohľadávky je potom preskúmanie (ne)opodstatnenosti popieracieho prejavu správcu alebo konkurzného veriteľa a posúdenie, či uvedený dôvod popretia je alebo nie je opodstatnený. Súd nie je oprávnený preskúmať popretú pohľadávku z iných dôvodov než tých, ktoré boli uvedené v popieracom prejave, pričom uplynutím lehoty na popretie prihlásených pohľadávok sa prekluduje právo popierajúceho subjektu uvádzať v incidenčnom konaní nové dôvody popretia pohľadávky. Povinnosťou súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu preto bolo riešiť iba otázku namietaného poradia zabezpečenia zabezpečovacím záložným právom (zákonným a zmluvným), teda to, čo bolo obsahom popieracieho prejavu. Rovnako to platí aj pre dovolacie konanie, pričom medze dovolacieho prieskumu sú dané zákonnou úpravou CSP, v zmysle ktorej dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a nad rámec dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov skúma len splnenie procesných podmienok (viď § 161 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP). Opakovaná námietka žalovanej 2/ vo vyjadrení k dovolaniu, že žalobca ako správca bytového domu nemá aktívnu vecnú legitímáciu, je bez právnej relevancie, pretože aktívna vecná legitímácia žalobcu nepatrí medzi procesné podmienky. Okrem toho dovolací súd nie je oprávnený sa uvedenou námietkou žalovanej 2/ zaoberať aj preto, že táto námietka nebola žalovanou 2/ uplatnená v jej popieracom prejave.

39 Podľa názoru dovolacieho súdu, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je z hľadiska obsahu rozporuplné, keď odvolací súd na jednej strane tvrdí, že zákonné záložné právo podľa § 15 ZVB nepodlieha výnimke z ustanovenia § 151k OZ (podľa ktorého je pre určenie poradia záložných práv rozhodujúci čas registrácie v príslušnom registri záložných práv), na strane druhej však v súvislosti so zákonným záložným právom žalobcu (o ktorom súd prvej inštancie zistil, že jeho zápis na liste vlastníctva bol vykonaný ešte dňa 22.11.2002) konštatuje, že toto vzniklo najskôr v roku 2014, t. j. v čase vzniku ním zabezpečovaných pohľadávok, pričom k zabezpečeniu pohľadávky žalovanej 2/ došlo v rokoch 2011 a 2013, teda skôr. V odseku 39 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd ďalej dospel k záveru, že vznik zákonného záložného práva k bytu podľa § 15 ods. 1 ZVB nemôže nastať pred vznikom zabezpečovanej pohľadávky (nemá povahu zábezpeky do budúcnosti).

40 Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že zákonné záložné právo podľa § 15 ZVB vzniklo v roku 2002, teda v čase, kedy došlo k tzv. prvopredaju bytu, ktorý je predmetom konkurzu, teda zákonné záložné právo vzniklo o 9 a 11 rokov skôr, ako vzniklo zmluvné záložné právo žalovanej 2/, ktoré vzniklo v r. 2011 a 2013. Súd prvej inštancie poukázal na predložený listinný dôkaz z Okresného úradu Prešov z 15.02.2017, ktorý deklaruje zápis zákonného záložného práva podľa § 15 ods. 1 ZVB na liste vlastníctva č. 3347 pre k. ú. Solivar, ktorý bol vykonaný dňa 22.11.2002 pod Z 2007/2002 pol. výkazu zmien 677/02, čím mal preukázanú existenciu zákonného záložného práva. K poradiu zákonného záložného práva a zmluvného záložného práva v obdobnej veci poukázal aj na rozsudky Krajského súdu v Prešove č. k. 2Co/99/2017-351 zo 14.11.2018 a Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/13/2017-148 z 28.03.2018, z ktorých vyplýva právo prednosti zákonného záložného práva v zmysle § 15 ods. 1 ZVB v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome. Odvolací súd bez vykonania dokazovania dospel k záveru, že k zabezpečeniu pohľadávky žalovanej 2/ došlo v r. 2011 a 2013, pričom záložné právo spojené s pohľadávkou žalobcu vzniklo najskôr v roku 2014. Na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd existenciu zákonného záložného práva žalobcu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. posudzoval vo väzbe na vznik zabezpečovanej pohľadávky. Podľa názoru dovolacieho súdu, odvolací súd sa dostatočne argumentačne nevysporiadal s otázkou relevantnou (kľúčovou) pre rozhodnutie predmetného sporu, ktorou je právna otázka posúdenia prednosti poradia zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB alebo zmluvného záložného práva, za účelom uspokojenia pohľadávok prihlásených do konkurzného konania, vedeného podľa ZKR (ako lex specialis). Táto právna otázka bola vyargumentovaná a jednoznačne riešená súdom prvej inštancie v jeho rozhodnutí v prospech zákonného záložného práva vzniknutého podľa § 15 ZVB a rozhodnutie súdu prvej inštancie je na nej aj založené. Naproti tomu závery rozhodnutia odvolacieho súdu (opačné, k akým dospel súd prvej inštancie) sú nepreskúmateľné, pretože v odôvodnení rozhodnutia nie sú dostatočne, jasne, logicky a zrozumiteľne vyargumentované a nie je zrejmé, na základe akých úvah odvolací súd dospel k záverom, že v posudzovanom prípade zmluvné záložné právo vzniklo skôr ako zákonné záložné právo podľa § 15 ZVB,

že právne významný je čas vzniku záložného práva, viažuci sa na čas vzniku zabezpečenej pohľadávky a že zákonné záložné právo žalobcu nepodlieha výnimke z ustanovenia § 151k OZ. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nepodal žiadny výklad ním citovaných zákonných ustanovení (najmä § 15 ZVB a § 151k OZ), čo dovolaciemu súdu neumožňuje posúdiť správnosť jeho záverov, že ak zákonné záložné právo žalobcu nevzniklo už skôr, nemá prednosť pred zmluvným záložným právom žalovanej 2/, pokiaľ to výslovne ZVB neustanovuje, resp. sa v ňom neuvádza, že sa doba registrácie záložného práva, rozhodujúca pre poradie uspokojenia zo zálohu, vôbec nezohľadní. Podľa názoru dovolacieho súdu, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné, nezrozumiteľné, arbitrárne, a tým aj nepreskúmateľné zo strany dovolacieho súdu, čím trpí vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania. Dovolací súd preto v zmysle § 449 ods. 1 CSP rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

41 Len pre úplnosť dovolací súd uvádza, že zo strany dovolacieho súdu doposiaľ nebola riešená otázka poradia uspokojenia zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB v konkurencii so zmluvným záložným právom v incidenčnom spore o určenie poradia zabezpečovacích práv. Rozhodnutia, na ktoré poukázal odvolací súd, dovolateľ a žalovaná 2/ túto otázku explicitne neriešia. Uznesenie sp. zn. 6MCdo/8/2010 z 27.07.2011 bolo vydané v exekučnej veci za inej skutkovej situácie (neexistovala tam žiadna pohľadávka v zmysle § 15 ZVB a ani sa neriešilo poradie uspokojenia záložných práv pri konkurencii zmluvného a zákonného záložného práva), pričom rozhodnutie vychádzalo aj z inej právnej úpravy (zo znenia § 15 ZVB pred novelou uskutočnenou zákonom č. 63/2019 Z. z.). Rozhodnutia sp. zn. 10Sžr/144/2012 z 25.09.2013 a sp. zn. 6Sžrk/1/2017 z 18.10.2018 nie sú rozhodnutiami dovolacieho súdu, keďže boli vydané NS SR ako súdom odvolacím (v správnom súdnictve). Dovolaciemu súdu je známe tiež uznesenie sp. zn. 1Cdo/147/2018 z 29.06.2020 (vydané krátko pred rozhodnutím odvolacieho súdu v prejednávanej veci), v ktorom NS SR skúmal prípustnosť dovolania so zameraním sa na dovolateľom tvrdený odklon napadnutého rozhodnutia od záverov rozhodnutia sp. zn. 6MCdo/8/2010 z 27.07.2011, pričom dospel k názoru, že tieto závery sú neaplikovateľné na ním prejednávanú vec, a to z dôvodu odlišného skutkového stavu veci. V odseku 14.1 odôvodnenia rozhodnutia sa len v rámci svojich úvah „obiter dictum“ zaoberal otázkou poradia záložných práv, pričom z nich možno vyvodiť záver o prednostnom postavení zákonného záložného práva podľa § 15 ZVB, ktoré sa uplatní vždy vtedy, ak k nemu existuje splatná pohľadávka, ktorú zabezpečovalo. Keďže však ide len o úvahy „obiter dictum“, toto uznesenie NS SR, podľa názoru dovolacieho súdu, nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

42 Vzhľadom na kasačné (zrušovacie) rozhodnutie dovolacieho súdu, tento sa bližšie nezaoberal argumentáciou dovolateľa, ktorou odôvodnil prípustnosť svojho dovolania v zmysle ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, pretože preskúmanie právneho posúdenia veci dovolacím súdom v tomto štádiu konania (dovolací súd nie je oprávnený vykonávať dokazovanie a ani argumentačne posudzovať a riešiť kľúčovú otázku namiesto odvolacieho súdu) nie je ani možné, keďže odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré je predmetom dovolacieho prieskumu) je práve v dovolateľom nastolenej právnej otázke určenia prednosti poradia zákonného záložného práva v zmysle § 15 ZVB alebo zmluvného záložného práva (ktorými boli zabezpečené pohľadávky prihlásené do konkurzu, vedeného na majetok úpadcu) nedostatočné, nezrozumiteľné, arbitrárne a nepreskúmateľné.

43 Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd už nerozhodoval o odklade právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

44 O trovách dovolacieho konania rozhodne v ďalšom konaní odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP).

45 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.